

Példázatok

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Zsoltárok 104:12; Ézsaiás 6:1-13;
Dániel 4:10-12; Márk 4:1-34; Jakab 1:21

„Majd így szólt hozzájuk: Jegyezzétek meg, amit hallotok! Amilyen mértékkel mértek, olyannal mérnek nektek, sőt ráadást is adnak. Mert akinek van, annak adatik, és akinek nincs, attól az is elvételik, amije van” (Mk 4:24-25, ÚRK).

Ezen a héten Márk evangéliumának 4. fejezetét fogjuk tanulmányozni. A szinoptikus evangéliumok (Máté, Márk és Lukács) között ebben van a legkevesebb példázat.

A teológusok sok-sok éven át vitatkoztak Jézus példázatainak jelentéséről és magyarázatáról: hogyan értelmezzük azokat, mit jelentenek, miért alkalmazta Jézus a példázatokat, milyen tanulságokat közvetítenek és mennyire kell azokat szó szerint érteni, vagy pedig teljes mértékben allegóriák stb.

Nyilván nem itt és most fogjuk megoldani mindezeket a kérdéseket, viszont alaposan megvizsgáljuk a példázatokat, és Isten kegyelméből majd azal az érzéssel fejezzük be ezt a tanulmányt, hogy megértettük, amit Jézus közölni akart általuk.

Márk 4. fejezete öt példázatot tartalmaz: a magvető, a lámpás, a mérték, a növekvő mag és a mustármag. A szakasz nagy része a magvető példázata köré épül. Jézus ezt mondja el először, amit a példázatok indoklása követ, végül pedig jön a magyarázat. Ez a három lépésből álló minta áll a vasárnapi, a hétfői és a keddi tanulmány fókuszában, a többi példázatot pedig szerdán és csütörtökön tanulmányozzuk majd.

A MAGVETŐ PÉLDÁZATA

Olvassuk el Mk 4:1-9 szakaszát! Soroljuk fel a különböző talajtípusokat! Mi történik a beljük hulló maggal?

Az evangéliumi példázatokot olvasók gyakran rögvest át akarnak ugrani a Jézus által adott magyarázatra. Hiszen nem az a lényege ezeknek a történeteknek, hogy lelki igazságokat tanítsanak a keresztyéni életre vonatkozóan? Igen, de néha Jézus sem magyarázta meg a példázatot, csak néhány rövid megjegyzést tett: „Az Isten országa olyan...”, vagy „Akinek van füle, hallja...”.

Következésképp jó, ha lelassítunk és egyszerűen magát a történetet elemezzük, hogy észrevegyük, merre mutatnak az elbeszélés jellemző vonásai. Nos, ha ezt a módszert követjük, a magvető példázata többféle gondolatot tartalmaz. A mag minden esetben ugyanaz, de négyféle talajba hull. A talaj típusa nagy mértékben befolyásolja a mag sorsát. Egy folyamatos történet helyett a példabeszéd valójában négy különálló történet, amelyek más-más környezetben játszódnak, mégis kerek egészet alkotnak. Az elbeszélés végéhez minden egymást követő történetben kicsit hosszabb idő múlva jutunk el.

Az útszélre esett magot azonnal felkapják a madarak: „*És történt vetés közben, hogy némelyik mag az útfélre esett, és jöttek a madarak, és felkapdosták*” (Mk 4:4, ÚRK).

A köves talajra hullott mag végzete több nap vagy hét múlva teljeseedik, amikor például kiegoeti a nap.

A tövisek közé esett mag esetében még több idő kell ahhoz, hogy természetlen élete véget érjen, mert a gyomnövények megfojtják.

A jó talajba hullott magnak kell mind közül a leghosszabb idő, feltételezhetően a növekedés teljes időszaka.

Három történet szól a kudarcokról, és csak az utolsó a sikerről, a jó és bőséges termésről. A kudarc kockázatára, ugyanakkor a siker bőséges kimeneteleire utal a történetek hossza, az egymást követő történetekben a folyamatok egyre hosszabbak voltak és az, hogy csak az egyik szól a sikerről. A példázat a tanítványság áráról, a benne rejlő kockázatokról, ugyanakkor Jézus követésének bőséges jutalmáról is szól.

Milyen más lelki tanításokat nyerhetünk a természetből?

JÉZUS MAGYARÁZATA

Jézus elmondta a példázatot, de nem adott arra azonnal magyarázatot. A szöveg szerint (Mk 4:1) „*nagy sokaság*” előtt beszélt, a példázat jelentését azonban csak később, kisebb körben mondta el (Mk 4:10).

Olvassuk el Mk 4:13-20 szakaszát! Hogyan magyarázta Jézus a magvető példázatát?

Jézus a példázat kapcsán azonosította a különböző részletek által jelképezett külső dolgokat. Az értelmezés jelzi, hogy a történet laza allegória, utalásokat tartalmaz a való világra, de nem feltétlenül tér ki minden egyes részletre. Jézus a magot „az igével” azonosítja, Isten Igéjére utal, főként ahogyan azt Ő hirdette. Jak 1:21 kijelentésében ez áll: „*Azért vessetek el minden undokságot és a gonoszság sokaságát, és szelíden fogadjátok a belétek oltott igét, amely megtarthatja lelketeket*” (ÚRK).

Az eltérő talajtípusok a különböző hallgatókat jelképezik. Jézus értelmezése szerint mindenki hallja az Igét, vagyis mindenféle talajba hull mag, a fogadtatás azonban eltérő. A gyalogösvényt keményre taposták, onnan a madarak felkapkodják a magot. Jézus ehhez hasonlítja, amikor Sátán kiöli az igazságot valakiből. A köves talaj nem mély. Jézus azokhoz az emberekhez kapcsolja ezt a képet, akiknek az elköteleződése csak felszínes, akik nem számolnak a tanítványság árával. A tövises talaj megfojtja az elvetett magot. Jézus úgy magyarázza, hogy ez az élet gondjait és a javakat jelképezi, amelyek kiszorítják az Igét a hallgatókból. A jó talaj viszont azokat jelképezi, akik hallják az Igét, befogadják, ami aztán felnövekedve bőséges termést hoz. A leghosszabb magyarázat a köves és a tövises talajhoz tartozik. A köves talajhoz hasonló hallgatókat jellemezve Jézus rámutat az egymásnak ellentmondó elemekre: ezek az emberek örömmel fogadják az Igét, de nem kitartó tanítványok. Amikor üldözés, nehézség áll be, hátat fordítanak. Velük ellentétben a tövises talajjal szimbolizált hallgatók nem a nehéz idők miatt fordulnak el, hanem inkább a jó időszakban: figyelmüket Isten országa helyett a világ dolgai kötik le. Gondolataik akörül forognak, amit a világ nyújtani tud.

Gondolkodjunk el a saját életünkről! Beszüremlenek-e keresztényi tapasztalatunkba az útszél, a köves talaj vagy a tövises föld jellemzői? Ez alattomosabban történhet, mint hinnénk. Mi mindenre kell változtatnunk, ha erre volna szükség?

MIÉRT MONDOTT JÉZUS PÉLDÁZATOKAT?

Olvassuk el Mk 4:10-12 verseit! Miért tanított Jézus példázatokban?

Felületesen olvasva az lehet a benyomásunk, hogy Jézus azért tanított példázatokban, mert sötétségben akarta tartani a kívülállókat. Ám ez a megközelítés igen távol áll attól, ahogyan *Márk evangéliuma* többi részében látjuk az Úr tetteit. Mk 3:5-6 versei arról tudósítanak, hogy felettébb elszomorította a vallási vezetők szívének keménysége. Mk 3:22-30 szakaszában komolyan reagál az írástudók vádjaira, részletesen elmagyarázza, miért tévednek. Mk 12:1-12 verseiben a vallási vezetők megértik, hogy a gonosz bérlők példázata róluk szól. Ez valójában figyelmeztetés, hogy hová vezet a Jézus ellen szőtt tervük, és milyen szörnyű következményei lesznek, ha azt megvalósítják. Jézus nem figyelmeztette volna őket, ha nem törődik velük, tehát a 4. fejezetben elhangzó szavait is alaposabban meg kell vizsgálnunk, hogy megértsük a mondanivalót. Ézs 6:9-10 verseit fogalmazta újra.

Olvassuk el Ézs 6:1-13 verseit! Mi történt itt Ézsaiással? Milyen üzenetet kapott, amit át kellett adnia Izraelnek?

Amikor Ézsaiás látomásban megpillantotta Istent a templomban, lenyűgözte a Mindenható dicsősége, ugyanakkor megdöbbenette saját tisztátalansága. Isten azonban megtisztította, majd egy megrendítő üzenetet bízott rá. Ez a szakasz elüt úgy *Márk evangéliumának*, mint *Ézsaiás próféta könyvének* többi részétől, ahol sok vigasztalást kap Isten népe.

Az Ézsaiás 6. fejezetében található üzenetnek fel kellett ráznia a népet, hogy felébredve visszaforduljanak gonosz útjaikról. A kulcs Jézus szavainak megértéséhez Mk 3:35 versében található. Ahhoz, hogy valaki megértse Őt, a tanításait, cselekednie kell Isten akaratát, így válik Jézus családjának tagjává. Azonban aki már eldöntötte magában, hogy Jézust az ördög szállta meg, az nem fog hallgatni rá.

Jézus nem azt akarta kifejezni az Ézsaiás 6. fejezetéből vett idézettel, hogy Isten egyeseket kirekeszt. Az embert a saját előfeltételezése és szívének keménysége gátolja meg abban, hogy elfogadja a megmentő igazságot.

Ez az igazság a magvető példázatának átfogó elve. Mindenki maga dönti el, hogy milyen talaj akar lenni. Ki-ki maga határoz arról, hogy átadja-e az életét Jézusnak, vagy sem. Végül mindnyájan választunk.

LÁMPÁS ÉS MÉRŐKOSÁR

Olvassuk el Mk 4:21-23 verseit! Mit hangsúlyoz Jézus a lámpás példázatában?

Jézus napjaiban a házak mérete és felépítése eltérő volt a világnak azon a részén, a helytől és lakóik anyagi helyzetétől függően. Az épületek a görög minta szerint körbefogták az udvart, eltérő méretben, komforttal. Az is lehet, hogy Jézus kisebb parasztházról beszélt. Akár nagy, akár kicsi a ház, itt az elv a lényeg: egy nap kiderül az igazság Jézusról.

Mk 4:21 versében Jézus két kérdést tesz fel. Az elsöre tagadó válasz várható: „*Vajon a lámpást azért hozzák be, hogy a véka vagy az ágy alá tegyék*” (ÚRK)? A második kérdés igenlő választ vár: „*Nem azért, hogy a lámpatartóba tegyék*” (ÚRK)? Jézus abszurd, csaknem humoros jelenettel érzékelteti a mondandóját. A lámpák (mécsesek) arra valók, hogy fényt adjanak, más-ként értelmetlen a létük. Mk 4:22 magyarázata szerint a példázat a nyilvánosságra került titkokra utal. Akinek feltörték már az e-mail fiókját vagy a számítógépét, tudja, milyen az, amikor titkok kiderülnek, persze Jézus itt az evangéliumról beszél.

Olvassuk el Mk 4:24-25 verseit! Mi a tanulsága a mérőkosárról szóló példázatnak?

Világszerte piacokon árulják a friss terményeket. Az árusoknak van olyan eszközük, amivel megméri az eladó terméket. Általános gyakorlat, hogy egy kicsit többet tesznek a mérlegre, és így a vásárló úgy érzi, becsületesen szolgálják ki. Jézus a jó árus gyakorlatára építve mondja, hogy legyünk nyitottak az igazság befogadására. Aki nyitott és követi a világosságot, egyre többet és többet kap, aki azonban elutasítja a fényt, azt is elveszíti, amije azelőtt volt.

Hogyan sajátíthatjuk el igazán azt az elvet, hogy amilyen mértékkel mérünk, ugyanolyanul mérnek nekünk is? Gondoljunk erre az emberi kapcsolatainkban!

A NÖVEKVŐ MAG PÉLDÁZATA

Olvassuk el Mk 4:26-29 verseit! Mi az elsődleges mondanivalója ennek a példázatnak?

Márk evangéliumának nagy részében fellelhetők a Mátéval, Lukáccsal (vagy mindkettővel) párhuzamos gondolatok. Itt viszont más a helyzet, mert ez a részlet csak Márknál található meg. E rövid példázat a növekedés folyamatát érzékelteti. Jézus arra utal, hogyan hat Isten országa. Van benne szerepe az embereknek, de a valódi növekedés Isten munkája. Ez nem végtelen folyamat. A történet hirtelen ér véget, amikor a gabona beérik. Ugyanilyen hirtelen fog véget vetni Krisztus visszajövele a világ történelmének.

Olvassuk el Mk 4:30-32 verseit! Milyen fontos üzenetet közöl a mustármagról szóló példázat?

Ez a példázat azt érzékelteti, hogyan növekszik hatalmassá egy icipici dolog. A mustármag mindössze 1-2 mm átmérőjű. Az itt említett növény valószínűleg a fekete mustár (*Brassica nigra*). Bár nem ez a legkisebb mag a világon, de azért nagyon apró, különösen a belőle kikelő növényhez képest, ami 3 m magasra is megnőhet. Jézus megjegyzi, hogy a mustárfa ágai között madarak is fészkelnek. Ez utóbbi kijelentés utalás Zsolt 104:12, valamint Dán 4:10-12 versére. A 104. zsoltár Isten hatalmáról beszél, amelylyel megalkotta a világot, Dániel 4 pedig Nabukodonozort ábrázolja óriási faként, amely az egész világnak árnyékot és táplálékot ad.

Jézus itt azt emeli ki, hogy Isten országa kicsiben kezdődött, de hatalmas és lenyűgöző lesz. Abban a korban az emberek talán lenézték az egyszerű galileai vándortanítót és tanítványait, de az azóta eltelt idő megmutatta, hogy kegyelmének országa az egész világra kiterjed.

„És Isten országának ezt az evangéliumát hirdetik majd az egész világon, bizonyosságul minden népnek, és majd akkor jön el a vég” (Mt 24:14, ÜRK). Gondolkozzunk azon, hogy milyen volt az „egyház” abban az időben, amikor Jézus ezt a jövendölést mondta! Miért különösen figyelemreméltó, sőt hiterősítő ez a számunkra?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Krisztus példázatai*. Budapest, 1999, Advent Kiadó, „A magvető kiment vetni” c. fejezet, 17-26. o.

„Krisztus teljes odaszentelődést, osztatlan szolgálatot kíván. Szívünket, értelmünket, lelkünket és erőnket igényli. Ez az igazi keresztény élet, a szentség feltétele. Ne dédelgessük énünket! Aki önmagának él, az nem hívő keresztény.

Kövessük eljárásunkban a szeretet elvét! Isten kormányzata mennyen és földön a szeretet elvére épül. Határozza meg a keresztény ember jellemét is a szeretet! Csak így lehet állhatatos. Csak így tudja elviselni a próbát és leküzdeni a kísértést.

A szeretet áldozatokban mutatkozik meg. A megváltás terve áldozatra épült – áldozatra, amely olyan széles, mély és magas, hogy nem lehet megmérni. Krisztus mindent odaadott értünk, és akiben Ő lakik, az kész mindent feláldozni Megváltójáért. Az Ő megdicsőítését minden másnál fontosabbnak tartja” (i. m. 27-28. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) „Kövessük eljárásunkban a szeretet elvét! Isten kormányzata mennyen és földön a szeretet elvére épül.” Hogyan mutat rá a kereszt erre a nagyszerű igazságra? Hogyan lehetünk képesek ezt a szeretetet továbbadni az életünkben? És miért kell ezt tennünk?
- 2) Mit mondanál annak, aki szerint Jézus azért beszélt példázatokban, hogy a kívülállókot sötétben tartsa? Miért tett volna ilyet Jézus, hiszen Ő minden emberért meghalt (lásd 1Jn 2:2)? Hogyan is tarthatná szándékosan sötétségben azokat, akiknek a megváltásáért feláldozta az életét a kereszten?
- 3) A lámpát a lámpatartóra kell tenni, nem pedig egy kosár alá (Mk 4:21). Alkalmazzuk ezt az elvet a gyülekezetünkre! Milyen a kapcsolatunk a környékbeliekkel? Hogyan emelhetnénk magasabbra a fényt?
- 4) Gondolkodjunk a növekvő mag példázataról (Mk 4:26-29)! Mi az emberek szerepe az evangélium magjának növekedésében, és mi Istené? Nyilván van benne szerepünk, de hogyan biztosíthatjuk, hogy valóban teljesen Istentől függjünk? A teljes függőség elismerése része lehet annak, amit a fejlődés érdekében tehetünk?

SZEGEDI KOVÁCS GYÖRGY:

ELÁRASZT

Egy régi látomás,
nyomul..., eláraszt...,
átgázol rajtam.
Tűzcsóvjába belemerülnék, elbújnék,
követni titkos útját,
bársonyos landolását,
kétélű tenger-zúgását.
És magasba törnek márványoszlopok,
a semmiből buknak elő.
Valaki jár közöttük,
talpa alatt ezüstös köd.
Egyszer csak megáll.
Ott remegek mögötte.
Haja fehér gyapjú,
köntöse vakítón ragyog,
bokája izzó érc.
Jaj, csak meg ne forduljon,
nehogy a szemembe nézzen!

Elég nekem az Ő kegyelme.